

Onderwerp Armoede en armoedebeloid in Groningen

Steller J.O. Wjibenga

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) 367 61 46	Bijlage	2	Ons kenmerk	7138214
Datum	26 SEP. 2018	Uw brief van		Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

Veel gemeenten zijn op zoek naar maatregelen die mensen in armoede kunnen helpen. Van de opleving van de economie merken de minima vooralsnog weinig.

Groningen doet actief mee aan landelijke initiatieven om hier verandering in te brengen. Samen met andere gemeenten in G40 verband, met het rijk, de VNG en kennisinstellingen zoals Platform 31 zoeken we naar oplossingen die werken, en bezien wat nodig is om belemmeringen weg te nemen.

We berusten er niet in dat mensen aan de kant staan vanwege te weinig geld. Dat heeft niet alleen vérstrekkende gevolgen voor de betrokkenen, maar ook voor de samenleving.

Groningen loopt met haar aanpak mee in de voorste gelederen, en doet mee met vernieuwende methodes die bijdragen aan de effectiviteit. We doen zelf veel ervaring op met onze aanpak tot nu toe.

Leeswijzer

We sturen u deze brief omdat we een verdiepingsslag hebben kunnen maken wat betreft cijfers over armoede in de stad. We hebben u toegezegd u de cijfers te doen toekomen. De informatie is behulpzaam bij de totstandkoming van nieuw armoedebeloid in een volgende collegeperiode.

In juni heeft u van ons de brief Terugblik armoedenota Perspectief (6962183) ontvangen met daarin een evaluatie van de armoedeprojecten in het kader van Perspectief: actieplan tegen de armoede 2015-2018.

Aanvullend hierop laten we enkele cijfers zien over armoede in Groningen. Nieuw is dat we eigen gegevens hebben kunnen koppelen aan

inkomensgegevens van het CBS. We plaatsen de Groningse cijfers en het Gronings beleid in een breder perspectief. We benoemen wat armoede met mensen doet.

Tenslotte besteden we aandacht aan de eisen waar effectieve interventies aan moeten voldoen, en blikken we vooruit op het proces om te komen tot een nieuw armoedebeleid.

Op woensdag 3 oktober in een speciale sessie voor de commissie Werk en Inkomen presenteren wij u de beschikbare cijfers en laten we zien welke inzichten over armoede in de stad daarmee, eventueel met aanvullende werkzaamheden, te verkrijgen zijn. Met deze presentatie, in combinatie met deze brief, geven we u een getrouw beeld van de staat van armoede én bijvoorbeeld het bereik van minimaregelingen in onze stad.

Armoede in Groningen

Armoede in Nederland is een groot probleem. Van oudsher is dit ook in Groningen een belangrijk vraagstuk. Hoe is het gesteld met de armoede in Groningen?

Sinds kort hebben we via het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) de beschikking over inkomensgegevens van alle huishoudens in de stad, gebaseerd op *definitief vastgestelde* belastinggegevens, in dit geval over het jaar 2015.¹ De cijfers leveren interessante informatie op voor nieuw beleid. Daarbij kiezen we voor één definitie van armoede die we in alle publicaties gebruiken.²

In onderstaand tabel van gemeenten waar veel huishoudens met een laag inkomen (minima) wonen wordt duidelijk waar Groningen staat.

Tabel 1. Gemeenten met veel huishoudens met een laag inkomen

Minimaal één jaar een laag inkomen onder de 110% norm (2016)		4 jaar of langer een laag inkomen (2016)	
1. Rotterdam	20,7%	1. Rotterdam	12,3%
2. Amsterdam	18,9%	2. Amsterdam	11,0%
3. Groningen	18,6%	3. Groningen	10,9%
4. 's-Gravenhage	17,9%	4. Heerlen	10,1%
5. Arnhem	17,7%	5. Enschede	9,8%
Nederland	11,3%	Nederland	5,7%

¹ Wij baseren ons zoveel mogelijk op definitief vastgestelde belastinggegevens. Daarom duurt het ruim twee jaar voordat die beschikbaar komen. Alleen in de eerste tabel zijn voorlopige cijfers 2016 opgenomen, omdat die niet veel zullen veranderen na definitieve vaststelling.

² We hanteren vanaf nu in alle publicaties de volgende definitie van armoede: mensen leven in armoede als ze moeten rondkomen van maximaal 110 procent van het sociaal minimum. Dit komt ongeveer overeen met de bijstandsnorm.

De armoedeproblematiek is traditioneel gezien het grootst in de grote steden en de grensgebieden. We hebben het dan over steden als Amsterdam en Rotterdam, maar ook over Groningen, Enschede, Heerlen en Arnhem. Er is een duidelijke samenhang tussen armoede en kenmerken van huishoudens die relatief vaak in de grote steden wonen: alleenstaanden, alleenstaande ouders en huishoudens met een niet-Westerse achtergrond.

Bovendien hebben arbeidsongeschikten en gepensioneerden in de steden vaak lagere uitkeringen dan elders in het land – het resultaat van de veelal slechtbetaalde banen die ze hadden toen ze nog werkten, aldus het CBS.

Landelijk gezien heeft 11,3 procent van de huishoudens langer dan een jaar een laag inkomen. In Groningen is dat 18,6 procent. Ook het percentage huishoudens in Groningen dat langer dan 4 jaar een laag inkomen heeft ligt hoger dan gemiddeld. Dit geldt ook voor andere grote steden.

Overigens neemt het aantal huishoudens met een laag inkomen de laatste jaren af, in Groningen zelfs iets meer dan gemiddeld.

Verder wordt ook duidelijk hoeveel werkenden in armoede leven, en ook mensen met andere uitkeringen of een pensioen. Deze groepen - die geen bijstandsuitkering hebben - waren bij de gemeente meestal niet in beeld als minimahuishouden.

De verdeling van de groep huishoudens met een laag inkomen naar hun belangrijkste bron van inkomsten vinden we in het volgende overzicht (tabel 2).

Tabel 2. Belangrijkste bron van inkomsten van minimahuishoudens.

Percentages afgezet tegen het totaal van mensen met die inkomensbron (2015)

	1 jaar		4 jaar of langer	
	Percentage	aantal	percentage	aantal
Inkomen uit arbeid	4%	2.000	1%	300
Inkomen uit eigen onderneming	20%	1.100	5%	200
Werkloosheidsuitkering	24%	300	3%	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkering	30%	800	17%	400
Bijstandsuitkering	88%	6.900	63%	3.900
Overige uitkering sociale voorzieningen	62%	1.700	35%	800
Pensioen	17%	3.000	12%	2.000
Overig of onbekend	30%	100	11%	.
Totaal	19%	15.900	10%	7.700

Met ons uitgebreide Kindpakket dragen we bij aan een goed perspectief voor kinderen in minimagezinnen. Het aantal en ook het aandeel kinderen verschilt sterk per wijk. Dat zien we terug in tabel 3.

*Tabel 3 Kinderen uit minimahuishoudens onderverdeeld naar WIJ-gebied. ³
Percentage afgezet tegen het totaal aantal huishoudens met kinderen in het gebied (2015)*

	Percentage minimahuishoudens met kinderen tot 18 jaar	Aantal kinderen
Beijum	15%	500
Corpus den Hoorn-Hoornse Meer	8%	200
De Wijert-Helpman	9%	300
Hoogkerk	9%	300
Korrewegwijk-De Hoogte	35%	600
Lewenborg	13%	500
Oosterparkwijk	27%	400
Rivierenbuurt	6%	100
Schilderswijk	11%	200
Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk	30%	700
Vinkhuizen	15%	500
Totaal	15%	4.300

In tabel 4 vermelden we het percentage huishoudens dat gebruik maakt van minimaal één inkomensondersteunende maatregel. We zien dat dat behoorlijk samenhangt met de belangrijkste bron van inkomsten van die huishoudens. Huishoudens met een bijstandsuitkering maken veel gebruik van die regelingen (88%). Minimahuishoudens met een inkomen uit arbeid of een eigen inkomen veel minder (iets meer dan 20%).

³ Zie bijlage 2 voor welke buurten vallen onder ieder WIJ gebied.

Tabel 4 Gebruik van inkomensondersteunende maatregelen onderverdeeld naar belangrijkste inkomensbron van huishoudens (2015)

	Gebruik regeling	Aantal huishoudens
Inkomen uit arbeid	23%	500
Inkomen uit eigen onderneming	21%	200
Werkloosheidsuitkering	44%	100
Arbeidsongeschiktheidsuitkering	75%	600
Bijstandsuitkering	88%	6.100
Overige uitkeringen / voorzieningen	69%	1.200
Pensioen	61%	1.800

Leven in armoede: wat betekent dat?

Mensen kunnen door allerlei oorzaken in financiële problemen komen. In feite kan het iedereen overkomen, door persoonlijke of maatschappelijke omstandigheden. Vroegtijdige signalering is daarom van groot belang om preventief maatregelen te kunnen treffen en te voorkomen dat de situatie verergert.

Er is veel onderzoek gedaan naar de effecten van armoede op levens van mensen. Ze zoomen in op verschillende aspecten, maar in zijn algemeenheid levert dat het volgende beeld op.

Bij wie relatief veel armoede voorkomt zijn mensen met een uitkering, zelfstandigen, niet-westerse allochtonen en eenoudergezinnen met minderjarige kinderen.

Moeite hebben met rondkomen kan op *individueel niveau* allerlei gevolgen hebben (zie ook de bijlage *Factsheet Wat werkt bij armoede van Movisie*)

- Stress, depressies, chronische aandoeningen, lagere levensverwachting en kortere levensduur
- Langdurige werkloosheid en arbeidsongeschiktheid
- Negatief effect op de kinderen
- Geen geld voor verenigingen, sportclubs, uitgaan, visite
- Spanningen, ruzies, relatiebreuken, opvoedingsproblemen en huiselijk geweld
- Toename van eenzaamheid, sociaal isolement en gevoelens van sociale uitsluiting.

Vanuit de hersenwetenschap komt het inzicht dat er sprake kan zijn van een verminderde breinfunctie: wie van dag tot dag moet overleven is minder goed in staat om de beslissingen te nemen die nodig zijn om verbetering kunnen

brengen in hun situatie op de langere termijn. Armoede kan je gijzelen, op een manier dat het kan leiden tot contraproductief gedrag.⁴

De Monitor Leefbaarheid en Veiligheid⁵ bevestigt een aantal inzichten. Minima zijn naar eigen zeggen minder tevreden met hun leven, voelen zich minder gezond, hebben het gevoel minder grip te hebben op hun eigen leven en zijn minder tevreden over hun manier van meedoen in de Groninger samenleving.

Dit geeft meteen aan hoe lastig het voor mensen is om uit de armoede te komen. De gehele situatie verslechtert en een effectieve aanpak moet zich dan ook richten op meerdere leefgebieden, en zal bij uitstek maatwerk moeten zijn.

Wat werkt?

Een belangrijk uitgangspunt is dat we de uitvoering van ons beleid zoveel mogelijk baseren op wat echt werkt. Daar is inmiddels heel wat onderzoek naar gedaan.

Weten is nog geen doen, schreef de WRR in een rapport⁶. Iedereen kan in omstandigheden komen waarin de zelfredzaamheid tekort schiet. Dat komt omdat armoede stress oplevert, terwijl er dan juist een beroep gedaan wordt op andere mentale vermogens, zoals in actie komen, hoofd koel houden en vasthouden aan voornemens. Naast denkvermogen is ook doenvermogen nodig, zo stelt de WRR kort samengevat.

De laatste jaren gaat ook het armoedebeleid steeds vaker te rade bij de gedragswetenschappen. Toepassing van inzichten van de gedragsleer kunnen de psychologische drempels verlagen die cliënten ervaren in de relatie met de overheid en hulpverleners. Daarmee wordt de uitvoeringspraktijk effectiever. Voorlichting alleen werkt onvoldoende. Geadviseerd wordt het probleem zo specifiek mogelijk te maken, ervaringsdeskundigen erbij te betrekken, de tijd te nemen voor de implementatie, de randvoorwaarden goed te regelen, uitproberen en bijstellen van de aanpak. Effectiviteit vergroot bovendien de legitimiteit van inzet en kosten.⁷

Mobility Mentoring

Een van de methodes om armoede en in het bijzonder schulden aan te pakken is Mobility Mentoring. Samen met Kennisplatform 31 en de G40 gemeenten wordt hier fors op ingezet, ook door de gemeente Groningen. We benoemden dit reeds in een brief aan de raad over het tekort op het BUIG-budget (6398152). We scholen de medewerkers Inkomensdienstverlening hierin.

De gedachte achter deze van oorsprong Amerikaanse methode is dat als je de mensen blijvend uit de armoede wilt halen je eerst de stress moet wegnemen. Als mensen niet meewerken (afspraken vergeten, beloftes niet nakomen, snel

---

⁴ Onderzoek Shafir en Mulainathan (2013), besproken in Trouw van 3 april 2018

⁵ Monitor Leefbaarheid en Veiligheid, OIS Groningen 2017

⁶ WRR-rapport nr 97: Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op zelfredzaamheid. (2017)

⁷ Een gedragsgerichte benadering van armoede. Lectoraat armoede interventies van de Hogeschool van Amsterdam 2016

boos worden) is er eerder sprake van onmacht dan van onwil. Mensen doen pas wat moet gebeuren als de stress onder controle is. Deze inzichten worden bevestigd door hersenonderzoek.

Bewustwording van de stress is het begin van een stappenplan om die stress te reduceren op meerdere leefgebieden. Mensen moeten hun eigen doelen stellen. Dan nog valt het niet altijd mee in een samenleving die van mensen zelfredzaamheid vraagt, en die nog weinig rekening houdt met kwetsbare burgers die daar moeite mee hebben.

Intensieve gesprekken en begeleiding kunnen tot betere resultaten leiden. Daarmee zijn de minima geholpen, en is de samenleving, zo is de aanname, uiteindelijk minder kwijt aan gezondheidszorg, uitkeringen en andere hulpverlening.

Resultaten

We onderscheiden twee soorten resultaten: die op de korte termijn en die op de lange termijn. “Veel financiële zaken zijn een eenmalige handeling. Als een interventie iemand er toe aanzet om die acties uit te voeren, dan is die interventie als effectief te beschouwen. Ergo het gegeven dat interventies geen duurzaam effect hebben, betekent niet per definitie dat ze geen effect hebben”, aldus Nadja Jungmann. “Directe impact is soms voldoende. Het sluit aan bij hun korte termijn focus.”⁸

Korte termijn

Interventies die de armoede verlichten, zoals we dat de afgelopen jaren gedaan hebben, dragen dus bij aan de effecten op de korte termijn.

We hebben gezorgd dat de basis zoveel mogelijk op orde is. Dankzij ons uitgebreide Kindpakket en de intensieve contacten met het onderwijs en andere kindgerichte organisaties krijgen kinderen en jongeren meer kansen op een betere toekomst. Het SER-advies Opgroeien zonder armoede doet aanbevelingen, waarvan we de meeste in Groningen al hebben opgepakt: één regie, herkenbaar kindpakket, aanvraagprocedures versimpelen, niet-gebruik aanpakken, ook onder werkende minima, en aandacht voor werk om armoede structureel aan te kunnen pakken. Nadrukkelijk wordt ook het rijk aangesproken op zijn verantwoordelijkheid om de samenwerkende partijen te faciliteren.⁹

Al jaren weten medewerkers van het Serviceteam minima te motiveren om van regelingen gebruik te maken. Hun succes is vooral te danken aan hun ervaringsdeskundigheid, waardoor ze in hun contacten beter aansluiten bij de belevingswereld van minima.¹⁰

Een vernieuwend spoor is ook het Maatwerkbudget, dat door WIJ-medewerkers kan worden ingezet om financiële problemen die zich voordoen meteen op te lossen. De resultaten zijn positief, zo blijkt uit een eerste evaluatie. Aanbevolen wordt om actiever op zoek te gaan naar werkende

---

⁸ Rapport Duurzame verbetering van gezond financieel gedrag. Droom of werkelijkheid. WRR rapport van Nadja Jungmann en Tamara Madern, 2016.

⁹ SER-advies Opgroeien zonder armoede, maart 2017

¹⁰ Zie voor de evaluatie van het Serviceteam de bijlage bij de brief Terugblik

armen, na te gaan in hoeverre kosten worden bespaard en te bezien welke bestaande regelingen er in zouden kunnen worden ondergebracht. Vooral door de snelle en concrete hulp blijkt het mogelijk om een vertrouwensrelatie op te bouwen, als basis voor een herstelplan op meerdere gebieden.

Landelijk is er een intensief gesprek van met name grote steden over de vernieuwingen die nodig zijn in de schuldhulpverlening. Ook hier zit Groningen aan tafel. Recent heeft het rijk tijdelijke middelen aan gemeenten overgemaakt voor preventie van schulden.

We maken in Groningen afspraken met andere organisaties over vroegsignalering. We trainen mensen om alert te zijn op mogelijke financiële problemen. Dat kan veel leed én geld besparen

Langere termijn: hoe verder?

Dit beleid heeft de noodzakelijke basis gelegd voor een meer structurele aanpak van armoede op de lange termijn. Met preventieve maatregelen, onder meer op het gebied van de schuldhulpverlening, willen we voorkomen dat grote problemen überhaupt ontstaan. Daarbij spelen we nadrukkelijk op een vernieuwende manier in op de leefwereld van jongeren.

Maar we willen niet alleen de financiële problemen aanpakken, maar ook zorgen dat minima in staat worden gesteld naar vermogen optimaal mee te doen in de samenleving. Een aanpak waarbij ook volwassenen het gevoel hebben dat een ander bestaan mogelijk is, en dat er ook voor hen perspectief is.

Met Kansen in Kaart en met de coaches meedoen, maar ook in de pilot Bijstand op Maat en bij de WIJ-teams zetten we al in op motiverende gesprekken met mensen die aan de kant staan. Niet met een opgeheven vingertje, maar door te luisteren en samen de kracht aan te boren die in ieder mens zit. Waar nodig krijgen medewerkers daarvoor een speciale training.

We zijn recent ook gestart met twee pilots die beogen de structurele problematiek achter armoede te adresseren. In Selwerd (Sunny Selwerd) en Beijum/Lewenborg (Kansrijk Oost) ontwikkelen we samen een werkwijze om niet alleen direct te helpen, maar mensen ook verder te brengen naar maatschappelijke participatie en zo mogelijk werk. Daarbij wordt inzichtelijk welke praktische belemmeringen er zijn om maatwerk te leveren, en bezien we of en zo ja hoe we die kunnen wegnemen.

De ervaringen uit deze projecten nemen we mee naar de vorming van een nieuw armoedebeleid, net als goed cijfermateriaal. Groningen is allesbehalve alleen in de zoektocht naar de volgende stap in het armoedebeleid; we blijven dan ook nauw betrokken in landelijke netwerken rondom dit thema.

Proces nieuw beleid

Nog dit jaar starten we het traject om te komen tot een nieuw en inclusief armoedebeleid voor de jaren 2020 en verder, als vervolg op de nota Perspectief. Dit nieuwe beleid zal vóór de zomer door de nieuwe raad worden vastgesteld, zo is ons streven.

Onderdeel van dit proces is in ieder geval een werkconferentie in februari, waar ook de raad voor wordt uitgenodigd. Ook Stadadviseert en de Cliëntenraad worden hierbij betrokken.

Inhoudelijk zijn er meerdere scenario's denkbaar. Denk bijvoorbeeld aan de keuze voor meer bereik of voor focus op bepaalde doelgroepen of gebieden. Of op welke manier meer samenhang kan worden georganiseerd bij de uitvoering van regelingen en voorzieningen. Die keuzes zullen op een heldere manier worden gepresenteerd.

Tot slot

We hopen u met deze brief een beter inzicht te hebben gegeven in de staat van de armoede en ons armoedebeleid.

In de speciale commissievergadering W en I op 3 oktober a.s. presenteren we als gezegd veel meer cijfers. Samen geven ze een gedetailleerd inzicht in wat we weten en wat de betekenis daarvan is. Zo vormen ze het basismateriaal voor het gesprek in de nieuwe raad over het toekomstige armoedebeleid.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

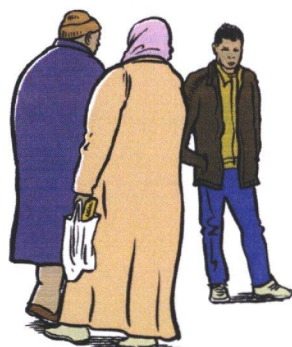
Wat werkt bij de aanpak van armoede

WAT IS HET PROBLEEM?

Groepen met een verhoogd armoederisico:

Niet-westerse allochtonen (tweede generatie, migranten Oost-Europa)

Eenoudergezinnen met minderjarige kinderen

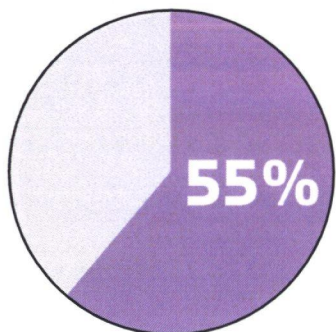
WAT ZIJN DE GEVOLGEN?

Gevolgen voor de samenleving:

- Toename uitkeringen
- Toename criminaliteit
- Vermindering sociale mobiliteit

Gevolgen voor mensen in armoede:

- Stress, depressies, chronische aandoeningen, lagere levenstevredenheid en kortere levensduur.
- Langdurige werkloosheid en arbeidsongeschiktheid
- Negatief effect op de kinderen
- Geen geld voor verenigingen, sportclubs, uitgaan, visite.
- Spanningen, ruzies, relatiebreuken, opvoedingsproblematiek en huiselijk geweld
- Toename eenzaamheid, sociaal isolement en gevoelens van sociale uitsluiting.

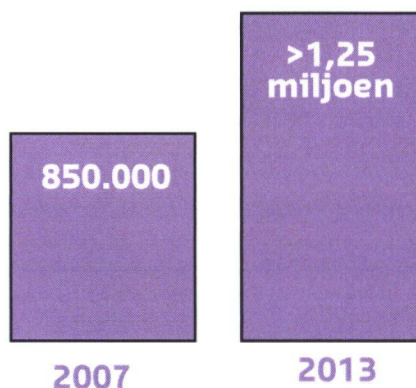

Personen die langdurig leven onder de armoedegrens

55% van de totale groep die leeft onder de armoedegrens is langdurig arm (drie jaar of langer). Stijging het grootst bij huishoudens met kinderen, werkenden en niet-westerse migranten.

Personen met inkomen onder de armoedegrens

Sinds de economische crisis is de (financiële) armoede in Nederland met ruim een derde gegroeid.

Cijfers CBS (2016)

Cijfers (SCP, 2014)

Wat werkt bij de aanpak van armoede

WAT WERKT?

Versterken van psychologisch kapitaal

- Versterken veerkracht, volharding en creativiteit helpt bij het oplossen van problemen en vermindert spanningen.
- Het aanspreken van eigen kwaliteiten, het ontwikkelen van vaardigheden, zelfvertrouwen en zelfbewustzijn en het stimuleren van maatschappelijke participatie.
- Het actief opzoeken van mensen in hun eigen leefomgeving haalt mensen (ook zorgmijders en zorgmissers) uit hun sociale isolement.

Vergroten van sociaal kapitaal

- Vergroten van steun familie, vrienden of buren.
- Lotgenoten contact bevorderen.
- Versterken vermogen om problemen samen met anderen aan te pakken.
- Sociale infrastructuur in de buurt ondersteunt én activeert kwetsbare groepen.
- Inzetten buddy's, maatjes, mentor of coach.

Trend sociaal kapitaal

Er ontstaat een nieuwe sociale infrastructuur op buurtniveau zoals ruilsystemen, voedselbanken, buurtmoestuinen en initiatieven van bewoners die vanuit eigen ervaring met problemen anderen helpen.

Stimuleren van maatschappelijk kapitaal

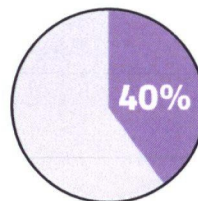
- Samen staan we sterker dan alleen: belangengroepen, cliëntenraden en zelforganisaties kunnen veranderingen aankaarten zoals de toegankelijkheid van (buurt) voorzieningen en het beïnvloeden van sociale wet- en regelgeving.

Trend maatschappelijk kapitaal

Informele vormen van cliëntenparticipatie zijn het meest effectief bij kwetsbare groepen. Nieuwste vormen: burgerraden, werken met 'persona's', de inzet van digitale panels en online communities.

Investeren in opleiding en arbeid (economisch kapitaal)

Uit de armoede door het vinden van werk

- Het vinden van werk zorgt voor een groter sociale netwerk.
- Betaalbare kinderopvang, goed openbaar vervoer, betalen van jobcoaches etc. draagt bij aan het vinden van werk.
- Basisinkomen veelbelovend.

(SCP, 2014)

WIJ-wijk

WIJ Schilderswijk-Centrum

Binnenstad-Noord
Binnenstad-Zuid
Binnenstad-Oost
Binnenstad-West
Noorderplantsoen
Hortusbuurt-Ebbingekwartier
UMCG
Stationsgebied
Oranjebuurt
Noorderplantsoenbuurt
Schildersbuurt
Kostverloren

WIJ-Rivierenbuurt

De Meeuwen
Oosterpoort
Herewegbuurt
Rivierenbuurt
Grunobuurt
Badstratenbuurt
Zeeheldenbuurt
Laanhuizen
Stadspark
Martini Trade Park

WIJ-Korrewegwijk

De Hoogte
Indische buurt
Professorenbuurt

WIJ-Oosterparkwijk

Gorechtbuurt
Vogelbuurt
Bloemenbuurt
Florabuurt
Damsterbuurt
Eemskanaal
Kop van Oost
Woonschepenhaven
Driebond

WIJ-De Wijert

De Linie
Europapark
Eemskanaal
Eemspoort
Euvelgunne
Winschoterdiep
Stainkoel'n
Roodehaan
Waterhuizen
Sterrebosbuurt
Coendersborg

	<ul style="list-style-type: none"> Klein Martijn Villabuurt Helpman De Wijert De Wijert-Zuid
WIJ-Corpus den Hoorn	<ul style="list-style-type: none"> Corpus den Hoorn Hoornse Meer Hoornse Park Van Swieten Piccardthof Bruilweering
Wij-Hoogkerk	<ul style="list-style-type: none"> Hoogkerk Dorp Hoogkerk-Zuid Westpoort Vierverlaten Zuidwending Leegkerk Gravenburg Suikerfabriekterrein Peizerweg Bangeweer De Buitenhof Kranenburg De Kring
WIJ Vinkhuizen	<ul style="list-style-type: none"> Vinkhuizen-Noord Vinkhuizen-Zuid Hoendiep Friesestraatweg Reitdiep Dorkwerd De Held Westpark
WIJ-Selwerd	<ul style="list-style-type: none"> Selwerd Paddepoel-Zuid Paddepoel-Noord Zernike Campus Selwerderhof Tuinwijk
WIJ-Beijum	<ul style="list-style-type: none"> Beijum-West Beijum-Oost De Hunze Van Starckenborgh Noorderhoogebrug Het Witte Lam Koningslaagte

WIJ-Lewenborg

Hunzeboord

Lewenborg-Noord

Lewenborg-Zuid

Lewenborg-West

Oosterhoogebrug

Ulgersmaborg

Hunzepark

Zilvermeer

Kardinge

Drielanden

Noorddijk

Ruischerbrug

Ruischerwaard

Middelbert

Engelbert

Klein Harkstede

Meeroevers

Harkstede (GN)

Lageland (GN)

Groenewei

Tersluis

De Zeilen

De Wierden
